

Posudek oponenta rigorosní práce

Mgr. Jiřího Netušila

na téma

„Zvýhodnění věřitele v občanském soudním řízení“

Kandidát předložil práci na uvedené téma o celkovém rozsahu 146 stran (včetně úvodu a závěru, jakož i seznamu použité literatury a přehledu klíčových slov). Svým rozsahem tak práce vyhovuje příslušným kvalifikačním požadavkům.

Z hlediska systematického je práce podrobně členěna; z tohoto členění i po věcné stránce vyplývá zájem autora o dané téma, snaha o jeho komplexní zpracování, stejně jako o podrobnější strukturu, jež by mu umožnila se dané látky chopit co nejdůsledněji.

Autor se v úvodu věnuje zásadě rovnosti a zvýhodnění věřitelů zcela obecně, následuje podrobně členěný výklad jednotlivých případů zvýhodnění věřitele v nalézacím řízení (kapitola 2.), za který je řazen přehled dalších forem získání exekučního titulu, a následuje výklad v rámci exekučního řízení, resp. řízení insolvenčního. Výsledky svých úvah autor shrnuje v klasickém závěru. V rámci kapitol 2. až 5. se autor zabývá dílčími otázkami – např. v rámci nalézacího řízení začíná již prorogační dohodou (autor uvádí doložkou, což nepokládám za šťastné), následuje problematika doručování

Např. již zmíněný dopad prorogační dohody na dané téma práce pokládám za sporný (autor ostatně uvažuje „jednosměrně“; neřeší např. shodné či odlišné rysy této dohody od klasické rozhodčí doložky) – zvýhodňování věřitele zde autor řeší čistě vnitřně, nikoli v rámci věřitelů jako kolektivu. U doručování autor používá pojmů jako „typy doručování“ apod., což rovněž není přesné. Obecný výklad pokládám za zbytečný. Autor nerozeznává rozdíl mezi dvěma případy doručování prostřednictvím veřejné datové sítě z hlediska účinnosti doručení (str. 25, pozn. 33 pod čarou – bezchybné a stoprocentně funkční není nic, s tím je třeba se smířit). Opět postrádám hlubší význam doručení na dané téma. To platí i o opatrovnictví dle § 29 OSŘ, kde autor pouze formálně dospívá k závěru, že tento institut je v souladu se zásadou rovnosti účastníků, aniž by o tom však existovala zásadní pochybnost teorie či praxe. V rámci diskuse o koncentraci řízení autor řeší střet neúčasti obou stran při přípravném jednání spíše „matematickým“ než právním přístupem – možnost konání jednání ve věci samé v případě, že přípravné jednání v důsledku nesplnění povinností oběma stranami nesplnilo svůj účel, pokládám za nešťastné. Pozitivně pak hodnotím celkovou kritiku stávající podoby přípravného jednání (str. 54), avšak opět s jistými pochybami o dopadu na celkový závěr práce. Neztotožňuji se však s nápadem navrácení soudcovské koncentrace – to by naopak vůči autorovu tématu bylo spíše erodujícím faktorem. V rámci výkladu o rozhodnutí si autor všímá praktického problému „směšování forem a druhů rozhodnutí“ (str. 61), ale nezaujímá validní plnohodnotné stanovisko. Zastávám sice kritické stanovisko k rozsudku uznání pro fikci uznání, avšak závěr o porušení zásady rovnosti zde dle mého názoru je příliš kategorický a nikoli přiléhavý. Neztotožňuji se ani s myšlenkou o možnosti posuzování „přijatelnosti“ či přípustnosti odporu proti platebnímu rozkazu soudem (str. 81). Závěr

autora o formalizované podobě právní úpravy nalézacího řízení (str. 89) pokládám za příliš příkrý a paušální, bez zásadních argumentů pro toto zásadní tvrzení.

Obdobné zvláštní námitky lze vznést i proti dalším kapitolám a dílčím autorem zpracovaným tématům. Zásadní z procesního pohledu je pro mne jisté nepochopení, resp. ne zcela správné posunutí problému zvýhodnění či zvýhodňování věřitele v rámci civilního procesu bez vazby na problematiku hmotného práva, z níž daný problém vychází. Klasický pojem zvýhodnění věřitele je totiž pojmem primárně hmotněprávním, který se ale rovněž zásadně odráží v rovině práva procesního, ať jde o nalézací či insolvenční řízení (exekuci přitom přirozeně nevyklučuji). V tomto směru pokládám autorovu snahu o zpracování daného tématu jako velmi pozitivní, avšak v daném rozměru selhávající. Jako další nedostatek pak spatřuji jeho upřednostnění nalézacího řízení a jím vybraných institutů, když svou pozornost insolvenčnímu řízení, resp. exekuci věnuje spíše v další rovině.

Téma práce je aktuální, moderní soukromé právo včetně práva procesního klade na věřitele – potenciálního žalobce či oprávněného, resp. insolvenčního navrhovatele či věřitele takové nároky, že je pro něj zásadní sledovat možnosti vymáhání své pohledávky v širším kontextu, než bývalo dříve zvykem. Proces vymáhání práva se tak místo klasického individuálního postupu stále více stává jakýmsi bojem či závodem věřitelů s dlužníky, na který musí vyvíjející se hmotné i procesní právo adekvátně reagovat. V tomto směru se nutně vede i diskuse o klasických nástrojích sporného nalézacího řízení, jako jsou i ty, jež autor v práci zmiňuje a podrobuje svému zkoumání. Je pozitivní, že se autor ve svém úhlu pohledu danou problematikou zabývá, byť dle mého jiné roviny ke škodě věci opominí.

Z celkového zpracování tématu, ze způsobu vyjadřování, práce s literaturou i s judikaturou, je zřejmé, že autor má o dané téma zájem, seznámil se s ním, ovládá jej a je schopen podat i vcelku zajímavý a čtivý výklad. Škoda, že se čas od času nevyhne popisnějším partiím, ale z práce jako celku převládá snaha řešit a vyjadřovat se k sporným otázkám a zaujímat vlastní postoje a stanoviska.

Autor prokazuje, že téma v rámci jeho vymezení v zásadě zvládl, byť se zaměřil na téma z velmi úzkého, specifického pohledu, přičemž některé zásadní otázky jednak opominul, jednak zastínil jinými.

Z hlediska vyvození závěrů práce postrádám – byť se o to autor snaží – komplexnější výsledek, který by autorovi odpověděl na jeho otázky, stejně jako širší rozhled a zkoumání souvislostí, jak je výše naznačeno.

Práce je i přes výše uvedené výtky způsobilá k ústní obhajobě. V jejím rámci nechť se autor zaměří zejména na tyto otázky:

- 1) Autor na str. 89 kritizuje řádné vedení řízení před snahou o zjištění skutečného stavu věci. Zastává tedy zásadu materiální pravdy ve sporném řízení?
- 2) Jak by autor řešil jím kritizovaný stav v rámci likvidace při pozůstalostním řízení?
- 3) Jak autor hodnotí stav v insolvenčním řízení – konkrétně postavení věřitelů a jejich zastoupení v orgánech věřitelů?

JUDr. Petr Smolík, Ph.D.

V Praze dne 2. března 2015